

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Scala coeli

Johannes <Gobi, Iunior>

[Straßburg], 1483

Femina

[urn:nbn:de:bsz:31-106862](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-106862)

Fatuus

q̄ cum quidam audiisset ifami-
as sacerdotū z sp̄aliter vni⁹ qui
sacram coionem portabat. z cum
idem ille venisset ad coicandum
eū non appuit ei. z factuz est vox
ad solitariū dicēs. tulerunt a me
homīes iudiciū. Tūc hēmita vi-
dit in extasi puteū amenū cum fu-
ne. z situlam aureā z leprosus aq̄
limpidissimā z optimā hauriētes.
Et vox facta est ad eū. Cur non bi-
bis de ista aqua cū leprose man⁹
eā non tangant. licz p̄ter suū ma-
lum accessit sibi pena. ita d̄ malis
sacerdotibus.

Fatuus

Fatuus quidā audiuit cō-
mendare ancipitrē domi-
sui. dum dñs recessisset ip-
sum interfecit z omedit. z q̄ fuit
grauat⁹ dū venisset dñs ad eū vi-
sitandū. z vidissz q̄ quasi omnia vi-
scera sua emittebātur. requit cāz.
Qui cū expsisset ei. non soluz sibi
non fuit compassus. sed etiā ipsuz
carceri p̄petuo mācipauit. **Fatu⁹**
est diues. ancipiter sunt diuicie q̄
relaxant ad p̄ditōnem v̄tutuz. **Fa-
tuus** quidā dicebat. q̄ si hō ome-
deret cū sene. om̄s bonos morsel-
los comedēt. eo q̄ nimis ille ome-
diss̄. q̄n̄ aut̄ comedebat cū iuue-
ne. om̄s comedebat. eo q̄ ip̄e mul-
tos esset comestur⁹. **Iste fatu⁹** est
mundus qui ab antiquis subtra-
hit z decipit iuuenes cū p̄missis.

Fatuus quidaz duc⁹ ad visiones
hēticoz z catholicoz. nec de berz
facē verbum. hētici tenentes vni-
tatem p̄sonaz ostēderūt ei vnum
digitū. tūc fatuus credēs q̄ vel-
lent sibi eruere oculum. eleuauit
duos digitos ostra eos z illi tres.
z fatuus clausit pugnum z eleua-
uit. z illi credebāt q̄ ille inueret
eēntie vnitatem z p̄sonaz trinita-
tem. z h̄ntes victoriam. **Catholici**
ab hēticis recesserūt gauisi. **No-
tandū** hic. q̄ ponūtur omēs male-
p̄ditiones mulierz. sed postea vbi
tangitur de ista dictione mulier
ponātur om̄s bone p̄ditōnes eaz

Femina.

Femina multa mala iducit
in nobis. **Primo** est vi-
toruz deceptiua. **Refert**
Valer⁹ q̄ cū quidā phūs failiari-
tates mulierz rephēdet z hoc ad
audientiā ip̄az venisset. vna illa-
rū pign⁹ posuit q̄ eū ad libidmē
p̄uocaret. insup equitaz sup eum
Cū aut̄ diuert̄ oblectamētis mē.
tem ei⁹ diuertisset. z ip̄e actū illi.
citum postulasset ab ea. dolose eū
vna conditione q̄ primo per vnā
totam aulam equitasset super euz
Tunc clam vocatis p̄ncipibus z
rege z mulieribus. **Bum** sapiens
tanqm̄ animal iret cum quattuor
pedibus z ip̄a desuper equitaret
Ingressus est rex cum magna mē-
titudine mulierum z p̄ncipum.

Tūc sapiens ad deceptōnem attē
dens. regi dixit. **R**ex si me con-
stantem z fortem mulier decipit.
quid faciet illis qui orinue morā-
tur cū illis. Induta autē hec offēsa
magis est honorat. **I**tem refert
Petru^s alphonfi. **Q** dū quidā trā-
sit p siluam vidit spentem a pa-
storib⁹ extinctum. z in palo suspē-
sum. quē accipiēs z calefaciēs dū
restituiss⁹ sibi vitā serpēs eū stri-
gere z mordē incepit. **C**ū autē hō
ipm repēderet nec ppter hoc d-
sisteret serpēs requirit iudicium
vulpis. **A**ndit vulpis. **E**x auditu
nunq̄ dat^r certa snia. volo videre
ad oculū z tūc diiudicabo factuz
serpēs ligatur ad palum hō elon-
gatur ab eo. **T**ūc vulpis. **D** serpēs
expedies te p teipm si potes. z tu
hō ad eū expeditōnē noli ampli⁹
laborare. iste serpēs est mulier q̄
semp mititur ad deceptōnē viroz
Item ad idem narrato. Legi-
tur q̄ mulier q̄daz vocata est a vi-
ro suo laborāte in extremis. q̄ vo-
cans ancillā suā ait illi. Eito vade
ad emēdum tres vlnas de burel-
lo ad sepeliēdum virum meū. Cui
ancilla rōdit. **C**ur vultis emē ali-
quid cū hēatis hic in domo q̄ttu-
or cannas de bona tela. tūc dñā ī
dignata dixit. **F**ac qd dico z po-
ta tm tres cannas de burello. Cū
aut infirmus hec audiuisset sicut
potuit. die. failo tam cori comma-
trocier. faciatis ita curtū sicut fe-
ceritis crocerio. **I**tem ad idem.

Refert Petrus alphonfi q̄ qdā
p̄rexit vt vindemiaret vineā suā.
vroz autem eū credens eum diu
moratur vocauit amasium suum
dñs aut ramūculo p̄cussus ī octo-
dum nihil videret. cito redijt. z dū
pulsar⁹ ad hostiū amasius ī came-
ra abscondit. z ianua apitur. Tan-
dem viro p̄p̄rate ad lectuz. retra-
xit eum vroz dicēs. state vt super
oculum sanū dicam vobis carmē
ne infirmet^r egritudine infirmi. Et
cū clausisset oculum. tamdiu eum
clausum tenuit. q̄ usq; amasi⁹ su⁹
recessit. **I**tem ad idem. **Q**uidaz
pegre pficiscens. vrozē suā omisit
cuidaz soctui sue. q̄ vocās amasiū
filie sue. **D**um semel epularentur
splēdide. venit vir de pegrinatio-
ne completa. tūc abscondo amico ī
camera sibi apit. z dū q̄tesz lecti
req̄rēt dixit filia mū sue. **P**ortate
illō lintheamē vt oñdam⁹ qd fa-
cim⁹ ī absentia dñi mei. Eū ac ap-
portass⁹ z explicatus ponerēt an-
octos eū sub pelamie lintheamīa
recessit amasi⁹ eū. **I**tem ad idem.
Mulier hñs maritū qz n̄ dilige-
bat. **D**ū veisset de laboē iebriauit
eū. vt vidētur mortu⁹. **T**ūc subito
vocās moāchos dixit eis. **D**ñi an-
q̄ dñs me⁹ pdidiss⁹ v̄bū pmisit vt
ess⁹ moāch⁹ z iō supplico vt cito
portetis eū ad monasteriū z idua-
tis sibi encullā. **Q**d dū fecisset dū
p⁹ diē seq̄ntē fuiss⁹ q̄etat⁹ a t^rba-
tōe vini vidēs se ī dormitorio mo-
nachoz cū cuculla scita vitare di.

Mētita est iniquitas sibi et exhereditata muliere de omnibus bonis suis in habitu moachali finivit dies suos. **S**ecundo est iurgium puocativa. Refert Hiero. quod Socrates habens uxorem iracundissimam dum semel litigaret eam eo. nec ipse responderet ei verbum dum fugeret per scalam omnes inuidias sui hospicii proiecit super caput eius. Tunc Socrates sciebat quod de tantis tomis debet sequi pluvia. **I**tem ad idem Refert Hiero. quod cum Gorgias fecisset librum pulcherrimum de concordia. cum requireretur ab eo quod erat causa que in hospicio suo non esset concordia cum ibi non essent nisi tres scilicet uxores ancilla et ipse. Respondit ubi est aqua non potest vivere ignis. et quod cor mulieris est deditum omni discordie. impossibile est quod ubi sunt mulieres ibi sit pax. **T**ercio est imundicie amantia. Legitur in gestis sancti philosophi quod cum quidam iuuenis fuisset moratus athenis et ibi sapientia et scia fuisset imbutus. licet sciret per documentum librorum imundiciam mulierum. voluit tamen hoc probare de facto. Non rediens civitatem propriam et esset ignotus omnibus propter moram studij tanquam advena hospitatus est in domo patris. Et ibi solam cenam incepit iuuenis matris sollicitate de actio imundo. qui cum instanter perseveraret ipsa primo negante tandem receptis ab eo denariis cum eo se nuda posuit ad iacendum. Cumque transissent tota nocte absque peccato. et ipsa adue-

niente die cum amplexibus et osculis exercitaret iuuenem ad peccandum. **I**lle subito surgens ait. Vere nunc agnosco esse tantam libidinem mulierum ut non peccant propriis filiis. quod cum mihi tunc agnouisset interfecit se ipsam. iuuenis etiam dolens quod propter verbum suum perimerat seipsam impetuum silentium suavit. **I**tem quodam peregre proficiscens uxorem pulcherrimam dimisit. que adamata a quodam iuvene ei osentire nolebat. Cum autem tetus imutatus euidam vetule occurrisset et inquirente causam suam propositum indicasset. vetula in manum promittit. Non accepta camicula dum per triduanum ieiunium afflixisset. dedit ei granum sinapis cum pane comestum comedere. que per amaritudinem cum incepisset lacrimari. vetula eam accipiens cum habitu honesto accessit ad domum domine ad amare. et requirenti causas fletus camicule. Respondit vetula. Bomina confidetur loquar vobis. Hec camicula fuit filia mea pulcherrima et honesta. que cum adamaretur a quodam iuvene et contemneret consentire. illo mortuo. in camiculam est mutata. Tunc hec mulier cito decepta. dum pulsaretur donariis et verbis. statim maculata est per eum. **Q**uarto est cupiditatis augmentativa. Refert Duidius quod fuit quidam mulier Talenta nomine pulcherrima et cursu velocissima. Tandem adamata a duobus. ne pro ea inter se litigaret. ait. Ego curram

Femina

z ille qui me capiat me heat. tunc vnus illoz sciens cupiditate mulieris fecit fieri tria poma aurea. z piccit curreti vnuz post. ad que cursim capiēdo poma capta est p eū. **H**ec domicella est vica hūana duo volētes eam hie sunt deus z diabolus. **S**z diabolus projicit tria poma. delicias. diuicias z honoēs in q̄b? capit' misera vita nostra. **I**tem ad idem. Legit' q̄ fuit q̄dam mulier q̄ p p̄t̄m miser' clez seduxit. z de ommib? suis diuicijs spoliavit paulatim. **C**ū autē euz tu' nicis z capa cū ofusione ad terrā suā rediret. cū magnis fletib? extra ciuitatē locutū eū: **T**ūc ekic? **F**allax socia q̄e fleuisti sic. **R**e spondit illa. **E** rededam te adhuc hie pecunias z diuicias. z ideo vt extorq̄ez omnia flebaz nō p̄pter te sed p̄pter pecuniā. **Q**uinto ē omniū p̄ceptoz otraria opatiua. nar ratur q̄ mulier in omib? viro suo otradicens. ibat cū eo ad aquam tūc vir. ne trahas te multū iuxta aquā. tūc cū ipa magis appropinquaret pede deficiēte in aquā cecidit. **T**ūc vir volētib? eam extrahere dixit. non q̄atis eam iferius sed supius. q̄ semp fecit otrarius. **I**tem ad idem. Legitur q̄ vna mulier sp̄ oppositū faciebat eozū q̄ precipiebatur a viro. **T**ūc eo recedēte ipsa requirit qd̄ facēt vte eius r̄ndit. **N**e m̄tes furnū quia minat' ruinā. q̄ statim igressa furno cadente tibijs fractis ē abstra

cta ab eo. **S**exto est omis malicie inuentiua. **L**egit' i libro 8 septem sapientib? q̄ fuit qd̄a impator. **D**yoecian? noie. qui hito filio ab vxore sua mortua ē. **D**ñ euz sapiētes romani vidissent pueruz esse bone eratis. supplicauerūt impatori vt eū eis traderet ad docēdum p̄fectissime om̄s artes liberales. qui ānuens votis eoz. septem sapiētes elegit. quib? filium tradidit informādum. **E**t q̄ sensibilia mouerēt z strepit? gentium impedit. **R**equisuerūt vt hospiciuz edificaret' in nemore in quo eēnt septem camere. z in medio pallacium p̄ puero i quo eēnt depicte septem liberales artes. q̄b? completis vnacū puero illuc recedūt z cū mirabili studio ipm docent. **T**ūc barones romani ad ipatores accedētes supplicabāt vt vxorez ducēt. ex qua suscepta prole impiū nō deficēt in hēde. **R**equisitus etiā frequēter impator cōsensit. nobilis z pulcra iuuecula sibi eligitur z in m̄rimonio ei copulat'. **T**ādem opletis nuptijs. vxor q̄rit ab impatore vbi est filius. **E**t nota tā q̄ nouerca dolositate ifecta p̄ vba exprimit signuz amoris. impator ergo volens satisfaccē suis votis. euz iam nouem āni transfissent in quib? non viderat filiū. sed cōtinue fuerat cū mḡis raubis z equitaturis mandauit mḡis vt filiū suuz adducerent vt a nouerca vidēt'. q̄ receptis. l̄is dū collatōz

z oleo
peccat
vere rui
omē mū
filijs
terfecit
lens q̄
ipam
Item q̄
pulcran
quodā
it. cū
petule
aslām
tula in
p̄a cū
ū affi
pis cam
que p̄ a
acrima
am hōbi
om̄z dñe
fletus
Bomina
Bec cū
ulcerim
are' a
ret cōfen
alam eff
cito de
onarijs
est p̄ euz
s augmē
q̄ fuit
nime p̄
ama. **T**
ne po
p̄ casta

inter se habuissent. ouenerunt in h^o
 omnis magistri ut antequam iter arripere
 examineret eum in subtiliori scien-
 tia si aliquid profecisset. ne interroga-
 tus ab aliquo sapiente ipsi prout con-
 fundi. Eligit arismetica et in tali
 experimento examinat. Nam clam
 sub quatuor pedibus lecti quatuor fo-
 lia ponuntur ede et mane iuvene
 surgente hinc cognitione de mensu-
 ra hospicii dixit vel solariu est ele-
 uatum. vel tectum est depressum. vel
 lectus est eleuatus. tunc magistri atten-
 dentes ad eius subtilitatem incepit
 disponere de recessu. **P**ost dormiente
 iuvene in meridie talis visio est si-
 bi monstrata. Videbatur quod quatuor
 vitas egrediebantur de lecto et pro-
 ducebant septem ramos et in medio
 stabat coluber qui per folia ramorum
 imittebat venenum ad inficiendum
 iacentes in lecto. Qui expugnatus
 vocatus magister et narrato somnio
 omnis per interpretationem recurrunt ad
 cursum stellarum et inueniunt quod quatuor
 vitas sunt quatuor elementa colu-
 ber nouerca. rami sunt septem dies
 sequentes in quibus si loqueretur moreretur
 statim. Et quod necesse erat ut ad
 partem accederet ordinauerunt ut quilibet
 eorum excusaret eum in vna die.
 et eum subueniret in omni tribulatio-
 ne futura. **C**lementibus et intractabilibus
 ciuitatem. prout occurrit filio. et
 dum super collum eius fleret per gau-
 dium et de statu suo querebat. inueniens ni-
 hil respondit. Tunc prout tristis dum requisisset
 causam responsum est a sapien-

tibus quod mutus erat effectus. **Q**ui
 dolens sine salutacione rediens de
 nunciavit proximo quem exhortans pro-
 misit ut ipsa faceret eum loqui. et oc-
 curres puero cum mirabili affabili-
 tate eum salutauit. quod supplicando ei
 humiliter verbum non dedit. ipsa vero
 non molesta ex hoc. sed trahens eum
 per manum rogauit ut soli ingrederentur
 camera. quod ei volebat tenere
 secreta. qui inclusi soli in ca-
 mera impatrii sui sermonem per hunc
 modum incepit. **F**ili dulcissime de-
 dicit mihi hoc bonum. et fecit mihi
 hanc gratiam ut hinc talis filium sicut
 tu es cui non volo esse nouerca sed
 mater. non est viuens in mundo. que-
 rit diligebat. nec si te portassem
 in meo vtero non tamen essem attracta
 ad tui dilectionem. **A**ccipe ergo
 me in matrem veram. et de tuo corde
 debeat verbum consolatorium. et rep-
 resentatiuum amoris. qui respondere con-
 temnes ad hoc ipsa subiunxit. **F**ili
 carissime attende ad pulcritudinem
 meam. et ad affectionem quam ad te ha-
 beo. quod contempto amore patris tui ti-
 bi suauis virginitatem meam. vtere
 ergo nunc ocubito meo. et cum delicia-
 tione per noctem conceptus mutuos
 exprimam. **Q**ui totaliter renuens
 dum ipsa nitetur eum tangere ipse
 per cameram fugere cepit. Tunc nou-
 uerca tanquam coluber incipiens dif-
 fundere suum venenum delaceratis
 carnibus vestibus preciosis. facie vul-
 nerata. capillis euulsis prostrata ad
 terram clamare incepit. porte franguntur

Femina

impator intrat causam tati dolo-
 ris requirit z tuc ipa cu lacrimis
 rndit. ingressus est filius tuus ad
 me. z cu p verba ab eo plata non
 possz me inclmare ad imudiciam.
 p violētiāz voluit violare gloriāz
 tuā. **Tūc** impator furibūdus iclu-
 so filio i durissimo carcé. imire mī-
 titur doloēs vxoris. **Et** qz impator
 multum alliciebat hystoris z ex
 pabolis dictis ipa visa est euz mī-
 ducere ad intfectōnem filij semp
 pabolā pmitrēdo. pñ cum reclina-
 ret caput z essz oppodiata super
 stremiū impatoris dixit. **Dñe** iam
 video q vobis euemet de filio ve-
 stro. sicut accidit cuidam burgēsi
 de viridario suo. **Fuit** quidam
Burgens qui hñs viridariū in q
 erat pñus tradidit eū laborato-
 ri colēdum. **Cū** autē quadam die
 venisset ad videndū viridariū vi-
 dit q de pede pini q mutlos z op-
 timos fructz portabat natz est pi-
 nacellus. qui vsqz ad frōdes ma-
 ioris iam erat ptensus. **Et** qz ma-
 ior colozem suū pdiderat nec fru-
 ctus ita copiosos. nec ita bonos
 portabat. **Requiritur** cā ab ostula-
 no. qui ait q pinacellz cā erat qz
 attrahebat humorē maioris. **Tūc**
 dñs iussit precindi maiorē pñtē gci-
 am iuuetutis mioris. **Sz** quid se-
 cutum est. naz pinacellz etiā mor-
 tuz est. qz maior ifluebat sibi hu-
 more z vitā. **Dñe** mi impator. iste
 ortus est dignitas impiatis vīa i
 qua vos estis pinus z filiz pñ pma

cellus. iste ribaldus iam honorez
 vim depressit volēdo violare me.
 z misus est surripe fructus vīos p
 vim impgnare me volens. z ideo
 cōmunitas romana duz attēderit
 ad eius astutiam precindet vos z
 eijciet de impiali honore. z hō pñ
 fauorem filij vīi succidatis ergo
 plantam vt vim impiuz vobis ve-
 raciter oseruet. **Tūc** impator mo-
 tus ad interfectōez filij. cōuocato
 toto cetu romano ppter scelz ipo-
 situm. filiū adiudicat morti. **Tunc**
 erigens se primz sapiens z dixit.
D impator in quē respiciūt omēs
 gentes z cuiz iusticia diuulgatur
 vbiqz. **Attēde** ad hoc opus quod
 agis. z vide ne finaliter tibi ostin-
 gat. sicut accidit militi de optimo
 z fidelissimo leporario suo. **Tūc** i-
 pator affectans scire pabolaz. licz
 vix possz loqui sapiētibz. credēs q
 ipi corūpissent filium. requit ex-
 plicatōne ei. **Tūc** sapiēs dicit. sz
 supplico q filius tuus hodie pre-
 seruet a morte. qui cū cōcessisset
 primz sapiens sic dixit. **Fuit** vnus
 miles in terra ista qui hñs lepora-
 riū poptimū z fidelissimum. mora-
 bat in quadā bastida poita extra
 villam in qua erāt pñata z fontef
Sz muri quibz vallabat erūt rui-
 nosi z multū antiqui. **Et** qz qddaz
 torneamētum debebat fieri i pñ-
 tis illis miles z dñā militibz oc-
 curerūt ad pñentādā bastidā
 dimisso vnico filio i cunabulis tri-
 bus nutricibz que eum lauabant

lactabāt z pannos eius mūdabāt
Tandem incepto tomeamēto nu-
 trices cupiētes videre. relicto in-
 fante in camera solo cū leporario
 ad spectaculum pcesserūt. Tandē
 exiuit serpens maximus de icissu-
 ris z fracturis muri antiqui. z in-
 gressus est cameram infātis. z ice-
 pit ascēdere ad lectulūz pueri ad
 deuorādum eū. **T**ūc leporari⁹ hoc
 attendēs insurrexit contra spen-
 tes p saluatōne pueri. **E**t facto ma-
 gno certamine ex vehemētia bel-
 li cecidit. z persus est lectul⁹ ifan-
 tis puero sine lesione subtrus ma-
 nente. z lectulus sup euz stetit. in-
 terfecto ergo spente a leporario
 z diuiso intra frustra totum pau-
 mentū camere est sanguine macu-
 latū. **D**ñ cum nutrices venissent s
 spectaculo ad ablactādum puerū
 z cameram ingressē fuissent. viso
 lectulo renoluto z maculatōne sā-
 gumis. z leporario iacēte iuxta le-
 ctulū crediderūt q̄ duorassz puerū
 z exeūtes cum clamorē z fletū. eū
 dñs z dña aduenissent. dñs idem
 credens euaginato gladio lepora-
 riū interfecit. Tandēz eleuato lectu-
 lo puer sanus z incolumis est re-
 pertus z aspiciēs circa angulum
 camere viderūt spentem interfe-
 ctum z in tria frustra diuisuz. tūc
 dñs euz fletu dixit. **B**eu interfeci
 salutem z ptectōnē hospicij mei.
Nūc cetus romanoꝝ vnacū ipa-
 toꝝ. attēdat quid significatur in
 hac pabola. **T**u roma es tanq̄ in-

fans nutrita a tribus nutricib⁹. s-
 a mia. a sapia. a iusticia. **S**erpens
 qui vult deuorare hōies romanuz
 est ista impa trix q̄ vult ponē ma-
 culā in glia vna. **S**z leporari⁹ ē fi-
 lius q̄ pugnat cū colubro. ne occi-
 dat cetus roman⁹. **T**u 8º impatoꝝ
 vis interficē leporariū q̄ custodit
 nos. q̄ ofuabit te z impium tuny.
Tūc impatrix in insaniā est versa
 z in nocte multū ex corde flere i-
 cepit atq; lugē. **E**ui impatoꝝ com-
 paties mtebatur ei osolatōnē da-
 re. z vt eēt magis gauisa pmisit i
 patrici vt in crastinū fili⁹ su⁹ mo-
 reret. **T**ūc ipa dixit. **D**ñe pp̄ qd
 creditis q̄ ego affectem mortē fi-
 lij vni. nō ppter me. s; ppter vos qz
 ex his q̄ heri fuerūt facta p̄cipio
 q̄ ipse faciet de vobis. sicut fecit
 pastor de apro. **F**uit quidā aper i
 silua. qui elegit sibi quercum mi-
 re pulcritudinis. nec erat animal
 adeo in nemoꝝe quod audebat o-
 medere glandes illi⁹. nec requie-
 scē sub ymbra eius nisi sol⁹ aper.
Tandem venit vnus pastor ad col-
 ligendum glandes illius querc⁹.
 quod videns aper cucurrit cōtra
 eum. z pastor ascendit quercum z
 saluatus est. **A**per vero stetit ad
 pedes arboris quod aspiciens pa-
 stoꝝ glandes collegit z apro proie-
 cit. z nō solū semel sed z bis z ter
 z cū fuisset saturat⁹ iuxta arborē
 iacē icēpit. pastor vero clā descē-
 dēs. cū vna maū quercū tenebat.
 z alia ventrē apri fricabat. ad c⁹

Femina

fricationē dū obdormisset aper
euaginato gladio ipm interfecit
Ita domine mi erit de vobis vos
estis aper. quere est dignitas im
piatis. quā nullus fuit ausus iuadē
nisi solus iste maledictus filius vī
z qd facit ipe. qz vos iam turbatū
z furiosum ppter malū p eū factū
ipe colligit glandes. i. psuasiones
istoz sapientū qui remittūt iusti
ciam vīaz. z cū obdormieritis dis
sitando tm malū ipe euaginabit
gladiū. z interficiet boitatē vīaz
Tūc rōdit impator. nequa q sic e
rit. sed cras morietur summo mane.
Iuravit impator z duocatis pī
cipibz iubz filium de carcē extra
hi. z adducto plata snia iussit vt
ducatur ad mortē. Tūc surrexit se
cundus sapiens z ait. Quo sol pdi
dit lumē suuz. z fons copiosissim
est exiccatus. Et hoc in snia huius
iuuenis in qua iusticia obscurat.
z mīa annullatur. **S** vere agnosco
z principes romāi hoc attēte cre
dunt. q si nūc hanc sniam execu
tionem dederis de? punit te sicut
punitit ypocratem. quā punitōnē
affectās scire impator. sapiēs dif
ferebat dicē quousqz ab impato
re fuissz pmissum q de illo die iu
uenis n recipet mortē. Quo facto
z iuvene reducto ad carcerē. Se
cundus sapiēs sic dixit. **I**mpator
z princeps romanus. ypocras fuit
medicus pitissimus. z habuit ne
potem eo subtiliorē. Et ideo ypo
cras qntū poterat occultabat si

bi expimēta curandi. nepos tam
optime attēdebat. z ad infirmita
tes z ad modū curādi. z hec omīa
describat in libris. Tūc accidit
vt infirmaretur filius cuiusdam co
mitis. z qz ypocras ire non potuit
cū fuissz vocat. nepotem suū mi
sit qui dīderās qlitatē egritudis
z complexionē infirmi. ac pentuz
ppterates. repit i infirmo non esse
aliquōd vestigium comitis z vocata
mīe secrete dixit ei iuuenē nō pos
se curari. nisi vidissz plene dplexi
onem pīs. Tūc illa amore iuuenis
mota reuelauit quō erat de adul
terio ocept. z pīem vep sibi ostē
dit. Qui agnita eius oditione. z p
porcōnata medicina cū oppositis
sm artem iuuenē curauit. z redi
ens cuz magnis donarijs ad ypo
cratē quid fecerat nūciauit. Qui
magis inuidēs ei? subtilitati du
xit eū ad viridariū herbarū z req
rit an detēminatās herbas agno
sceret. qui cū respōdissz q sic z ex
pimēto pbasz. ait ypocras. Colli
ge mihi de tali. qui cuz reclinassz
se. ypocras euaginato gladio ne
potem occidit. Trāfactis 8° mltis
diebus. fluxus ventris ypocratez
inuasit. quē sedare nepos suus su
per omīs viuentes meli? sciebat.
Unde cū vas magnū cereū puo
ratū multis forāmbus z plenum
aqua ypocras cū medicinis absqz
clausura forāminā restrinxisset a
fluxu ait. Iustū est dei iudiciū vt
ab hac infirmitate nō possz curari

quia interfeci illū qui in hoc sup
 oīs florebāt. restringo insensibi
 lia. z meipm sustringere nō valeo.
 Ita dico tibi impator. **Filius** tuus i
 bonitate z scientia viget sup oēs
 romanos. z ideo si tu ipse interfici
 as eum ex hoc q̄ discernit omnē
 maliciam dum fluxus viscerū ha
 bebis post eius mortē p tuā pro
 rem. **Tūc** tu dices maledictus sim
 ego. q̄ interfeci illum p quez fui
 proiectus. tūc impatrix istis audi
 tis impatori vultum malum ostē
 dit. z dum fuisset in secreto cubi
 culo ait. **Deu** dñe impator. hactē
 nus erat dictum q̄ verbuz impa
 toris stabile erat. **Sed** nūc video
 q̄ pmissio p̄a non cōrinet verita
 tem. nec facietis iusticiā de filio
 vestro. quousq; vobis cōtingat si
 cut contigit cuidam militi i tera
 mea. qui a rege fuit positus custos
 turris. in qua p̄uabat eius thesau
 rus. a rege agrua stipendia militi
 donabātur. surrexerunt inuidi. et
 post. xx. annos miles expellitur d̄
 hoc officio subtracta pensione et
 stipendio paupimus est effectus.
Qui vocans filium p̄p̄iū osidera
 ta in ḡtitudine regis ouenerūt vt
 clam violaret turrim. z de thesau
 ro recipient necessaria vite. **Facto**
 qd̄ dixerant. z p multos annos te
 nuissent diminutio thesauri mani
 feste appuit. **Ingressus** diligēter
 requiritur z foramiē inuento. tūc
 custos secrete impleri fecit visco.
 z apponi iussit iuxta foramiē. tādē

miles egrediens ad furādum. si
 cut semp cōsueuerat. illaqueatus
 est in visco. **Et** dum hoc notificas
 set filio qui extra remāserat filio
 euaginato gladio caput p̄is pre
 cidit z secum portauit. ac in cloa
 cam magnam proiecit ne cogno
 scētur quis vel cuius generis esset
Dñe mi si vultis attendere sic
 faciet vester filius. **Nam** inducet
 vos ad rapinas z illicita. **Sed** qñ
 videbit vos esse inuisituz diuer
 sis malis. p̄scindet caput vestrū
In crastinū sc̄z in tertia die surre
 xit impator. z acquisitis centurio
 nibus z producto filio iussit eum
 duci ad mortem. **Tūc** surrexit ter
 tius sapiens z ait. **Deu** nobilitas
 romana attendat ad monst̄r qd̄
 nunc oñdit natura. vt p̄ sit iter
 emptor filij. z in p̄mis visceribus
 erga filij. m̄a est extincta. **Sed**
 sum certus q̄ impatori accidet. si
 cut accidit cuidam militi de ter
 ra mea de iuvene prore sua. **Eam**
 aut impator suscitaret. **Quid** esset
 dixit sapiens. **Quo** potero loqui
 vt videam discipm̄ meum trahi
 ad mortē. **Prologa** ergo hodie si
 bi vitam z declarabo quod optas
Concessa petitiōe z reducto iuue
 ne ad carceres. tercius sapiens sic
 ait. **Dñe** mi in terra mea fuit mi
 les antiquus. qui cū iuuecula pul
 cerrima otraxit. que ipm̄ otemnē
 amasium facere affectabat. **Et** q̄
 hoc p se facere non poterat sine
 mediatrice. m̄i sue voluntatē suā

declarat. Eui mī. filia tu ignoias
 adhuc q̄nta sit indignatio viri an
 tiqui. **E**t ideo consulo primo vt p̄
 bes si posses indulgētiam inueni
 re cū eo si reuelatio adulterij ve
 niss; ad eum. Eui filia. p̄ quez mo
 dum pbabo. Tūc mī. Egnosco q̄
 vir tuus mirabili mō placat' in q̄
 da; arboze sita iuxta camerā suaz
 p̄scinde ergo illaz. z pone in ig
 nem. z si factū vir tuus dissitauē
 rit signū erit qd̄ de adulterio in
 dulgentiā cōsequeris. q̄ cum fecis
 set z vir suus dissitasset multum
 fuit ammata ad complēduz actuz
 imundum. **T**unc mī adhuc proba
 alio signo. **T**u em̄ hēs vestes pul
 cerimas. in quib; mō mirabili d̄
 lectatur vir tuus. habz etiā catu
 lum gratissimū. **S**i ergo veste de
 structa z interfecto catulo vir tu
 non irascitur. signuz erit tue libe
 rationis. q̄ cū fecisset z vir su
 ditasset omīno voluit vocare ama
 siuz. **T**ūc mī proba. obsecro z alio
 signo. z tūc facies qd̄ cupis. **P**ir
 tuus debz facē conuiuiū tali die.
 in quo om̄s nobiliores z potentio
 res isti; terre esse debent. tu ḡ li
 gabis summitatem mappē ad cla
 ues zone tue. z cuz omnia fercula
 erunt posita. voca p̄ ordinatōnem
 tuā ancillam. z surgēs subito oīa
 proicias ad terrā. **S**i vir tu; hoc
 totaliter dissitauerit fac p̄ ea qd̄
 affectas. q̄ cum fecisset z om̄s in
 nitati deturpati z ofusi recessisset
 vir eius vocat barbitōsorē z fecit

extendi in moduz crucis brachia
 mulieris. z aptis venis de ea tū
 fecit extrahi de sangne q̄ vix re
 spirare poterat. tūc mī eam visi
 tanti dixit. **N**ūc probaui iram vi
 ri antiqui. nec curo facē amasium
 solū q̄ viuere possim. **I**ta dico im
 pator. tu em̄ es senex. z hec vxor
 tua vult facē amasium. **E**t ideo si
 duxerit te ad interfectōnē filij fa
 ciliter. om̄e scel' aliud p̄petrabit
Tunc impatrix magis turbata ex
 auditis. **E**ū ipator illa nocte fuiss;
 ingressus cameram ipsa puolura
 ad pedes eius dixit. **O**bsecro dñe
 vt occidatis me. q̄ plus volo mo
 ri p̄ vos q̄ p̄ filiu; vīm vel p̄ istos
 sapientes. vñ ipi conātur facē de
 me. sicut fecit qdā senascalcus de
 vxore sua. **D**onus rex fuit in terra
 mea. qui vocabat' rex grossus. qui
 occupatus grauissima infirmita
 te z cum odiret samme mulieres.
 nec societate eaz gauderet. cōsul
 tum est sibi vt familiaritatē m̄tiaz
 h̄iet. z vxorem recipet. **Q**ui vocās
 senascalcū suum ei iposuit p̄ura
 tionē vxoris. z m̄rim vt de mulie
 re p̄viderz sibi. cui senascalc' qd̄
 dabit' mulieri volenti ad te acce
 dere. tūc rex. trado tibi clauē the
 sauri z da q̄ntum tibi videt'. **T**ūc
 ille auaricia motus. vxorē p̄riam
 de nocte sibi supposuit. z adueniē
 te luce recupare cupit quā nolēs
 rex dimittere. cū eam fuiss; ituit;
 otra senascalcū suspendi eū fecit.
Ita dico in p̄posito. isti sapientes

cupiditate moti. voluerunt me supponere filio tuo. sed ego attendi ad tuum honorem et indignationem filij. et indignationem sapientum contempserunt. et video quod melius mihi accidisset si credidissem eis. Tunc imperator ei promisit ut in crastinum occideret iuuenis. Unde facto mane convocata curia iuuenis ligatus carnisici traditur ut ad mortem festinanter eum ducat. Quod aspiciens quidam sapiens sic ait. Discretio romanorum ubi es modo. Discretio paterna que recessisti. attendat ergo imperialis dignitas quia tristes sumus quod tibi accideret sicut militi summe diligenti uxorem suam. Eum ergo imperator affectaret scire narrationem. ille notebat dicere. nisi illo die discurreret filij mortem. qui annuens votis eius. ait sapiens. Bene civitas quidam est in terra mea. ubi est talis consuetudo ut omnes inveniunt in aliquo loco vel fateri post signum nocturnum factum. suspicant in crastinum. ubi enim erat unus miles qui summe diligens uxorem suam extramurum in quadam turri eam custodiebat. Illa vero corruptioni vacans dum feruor dormitionis arripuerat virum. surgebat et ibat ad corruptores suos. Quod cum vir percepisset et quia imperator in nocte recessisset clauso hostio post eam nocte contemplantur regressum. que rediens et portam clausam inueniens supplicabat viro ut aperiret sibi

ne curia inueniret eam et interficeret me cum honore tuo. Tunc accepto maximo lapide finxit se velle submergi in puteo. et proiecto ibi lapide clam rediens iuxta hostium se abscondit. Dixit vero terribus timens ne hoc factum sibi imputaretur ab amicis. accepto fune descendit ut extraheret eam de puteo et sepeliret. Qui cum fuisset egressus apertus hostio. illa que latebat ingreditur et claudit hostium post eam et stans in fenestra ait. ribalde nunc deprehenduntur adulteria tua. quam rogans ut aperiret et nollet intrinvenit curia et inuento viro cepit et in crastinum interfecit. ita dico in proposito. Imperator ista uxorem tuam fingit amorem summum. et hoc non facit nisi ut detegatur sua mala. Unde in quantum potest nititur te interficere et tuum imperium. specialiter quando cognoscas malicias suas. imperator de nocte ad cameram imperatricis accessit. que vix loqui valens. sic ait imperatori. Deu misera quomodo sum vendita. quia isti cum astutijs suis volunt me interficere et auferre vitam meam vobis tam utilem. Sed nunc domine mihi vobis euemiet sicut cuidam regi terre mee. Fuit enim quidam rex in terra mea habens civitatem pulcherrimam et potentissimam. ad quam venit Virgilius. fecit ibi duo mira-

Femina

Nam ignem omnium ardentem posuit in vna pte ciuitatis qui absqz lignis viuens nunq̄ extinguebatur. paupibz p̄stabat subsidium summuz iuxta ignem erat miles eneus arcū extensum hñs. in cuius collo hec scripta erāt. **Q**ui percussit me extinguam ignē. In alia vero pte ciuitatis virgili⁹ erexit columnaz z sup columnam posuit speculum. in quo representabantur om̄s apparatus. om̄s congregatōnes q̄ fiebant ad destructōnē illius ciuitatis. z qz rex cecilie hēbat bellum cū isto rege. nec poterat preualere p̄ter representatōnem speculi. misit aliquos cōficos ad p̄dictam ciuitatem ad videnduz per quē modum capi poterat. qui accedētes didicerūt qz rex erat de igne z d̄ speculo. z qz rex illius ciuitatis erat summe auarus. **U**nde ad destructōnē speculi vsi sunt tali dolo. vnde reuersi ad regē cecilie quinqz cophinos plēnos auro req̄runt ab eo. quibus datis venerunt ad ciuitatē in qua erat speculum. z in tribus annis ciuitatis tria fossa p̄fūdissima de nocte fecerunt. z in vno vnū cophinam. z in duobus alijs duos sepellerunt. Et trāactis aliquibus diebus venerūt ad regem z p̄sentauerūt se iudicio eius. **Q**ui req̄rens de quibus scirent seruire. **R**āderunt qz de inuentōne thesauri. z qz in toto mūdo nō erant tot thesauri sicut in illa ciuitate. si medietatē oim̄ inuē-

roz daret eis sup omnē hominem mūdi eum ditarent. **Q**ui gratis p̄mittētes qd̄ optabāt post q̄ttuor dies. **P**rimus ad eū accessit z ait. **D**ñe mi rex. in nocte p̄tebar sciamēa z ognoui qz in tali portali ē abscondit⁹ magnus thesaur⁹. mit tunc nunciij thesaurus repicitur. z rex in amore cōficoz se firmat. **S**icut ergo iste ita z alijs de cōficus alijs fecerūt. **T**andem firmato rege in ista op̄mione. om̄s simul venerūt z affirmauerūt qz in t̄li portali subtus colūnam speculi erat infinitus thesaurus. z ne rex timeret fractōnem speculi dixerunt qz cū appodiamētis stante colūna z speculo ille infinitus thesaur⁹ poterat haberi. **Q**ui cupiditate motus eis cōsentiens. cū magna multitudīne hoīm foderūt iuxta colūnaz. nec piclitabat. eo qz p̄ ligna maxima tenētur. **T**andē in media nocte ad ignem accedētes percusserunt militē eneam. z ignis q̄ erat in subsidium pauperū extinctus est statim. **T**andem accepunt ignem alibi z posuerūt in lignis q̄ sustinebant colūnam z speculū. z fugientibus illis colūna cecidit z speculum est contractum. **I**n crastinum vero. ciues attendentes qz p̄ cupiditatē auri tm̄ bonum ciuitatis fuit p̄ditum. ligātes regem p̄ om̄ia foramina sui corporis eū auro liquefacto implebāt. **N**ūc impator attendas qz sic est in p̄posito. **A**ctu em̄ hēs bellum cū filio tuo

cum filio tuo. Et in dignitate tua imperiali duo sunt. scilicet ignis iusticie. et speculum. et illud speculum sum ego que preideo omnes pdiciones tibi factas. Et ideo qd faciet filius tuus. conatur me destrueret. et ideo misit clericos istos et sapietes. unde si tu es nimis cupidus audire verba eorum erit finaliter destructio tua. Tandem in crastinum ante diem surrexit impator ut executioni maderet mortem filij sui. ad cuius pedes se proieciens. quintus sapiens sic ait. **P**omine mi impator non precipitet mors filij tui. sed dicas obsecro si tu vidisti qd opprimere volebat tua vxorem. Cui impator certe no. sed hoc audiui. Tunc sapiens. nuc certe video qd tibi euemiet sicut burgenfi de pica sua. qua narratone affectans scire Impator. postulat sapiens vt saltim illa die mors filij differatur et dato dono sapiens sic dixit. In terra mea fuit burgenfis habens picam que omnia que fiebant in hospicio suo domino refererebat. Et quia vxor burgenfis habebat amastuz. et hec pica videndo eum ingredi suo domino refusisset. Domina igitur indignata p recessum vtri ad aliquas pres longinquas. vna est tki astucia. **A**cepit emz picam et posuit imediate iuxta tegulas. et missa ancilla sup tegulas cum marcello tomtrau visa est facere choruscationes cum p iectone aque pluuiam finxit. **T**an-

dem reuemente dno pica ex rem pestate ficta nullu solacium ei fecit. qui eam apprehedens. cum cale fecisset et pauissz eaz. pica incepit dicere toitraa choruscationes pluuiue fuerut hic. **T**unc dñs requirit si essz vxor. et domina rñdit q non. qui accedes vltorius ad vicinos. scita veritate q tempore tranquillu otinue fuerat. ait vxor. **M**odo potestis percipere q stultum erat credere in alijs isti au. unde pacem no hebimus qndiu viuat. tuc miles volens placere vxori picam interfecit que erat custos sui hospicij. **H**ec pica est filius vester q reuelabit mala vxoris vestre. et ido ipm mititur interficere cum dolositatibz suis. **C**unqz illa nocte impator ingressus fuissz ad impatricez illa scissis vestibz. dissoluto crine dicebat affectare mortem eo q imperator non tenet verbu suu de morte filij. **P**n dne apte agnosco q isti excecauerut iusticia vestra sicut septē sapietes excecauerut herodem regē. **F**uit em quida rex in hierkm herodes nomine. et iste sic adhesit septem sapietibz vt pceptum darz in toto regno suo vt omz facietes somnia ad eos accederent p expositione et darent denarium auri. **Q**ui cum fuissent ditiores rege fecerunt eum fascinati tali fascinatone vt qucunqz appropinquabat ad portalia ciuitatis perdebat visum. **S**ed redeundo ad domum priam recuperabat

Hoc aut̄ ideo fecerant̄ vt̄ eo mor̄ tuo sibi diuiderēt regnuz̄ sic ḡ p̄ decez̄ ānos fuit herodes q̄ ciuitatem n̄ est ingressus. **P̄** ḡ quadā die essz̄ ī solacio dixit herodes sapientibz̄ omī p̄pto z̄ nationi p̄nūciatis futura z̄ declaratis cogitationes eoz̄. **E**t ideo sub p̄ea mor̄tis p̄cipio vobis vt̄ dicatis mihi q̄ sit cā q̄e p̄do visum q̄n̄ appropiabo ad portalia ciuitatis. qui petēs inducias dū nō inuenissent illū qui fecerat illā incāratōnez̄. venerūt ad vnū merlmū nomie. qui d̄ m̄re sine p̄ie erat nat̄. z̄ q̄ iste reuelabat q̄dcunqz̄ secretuz̄ offerūt bonaria vt̄ declaraz̄ cāz̄ excecato nis. qui cū asserēt se scire cāz̄. sed eā nō reuelaret nisi regi ducunt eū ad regē herodē. **T**ūc herodes interrogauit cāz̄. **M**erlm̄ respōdit. **E**xēat om̄s istud hospitii z̄ ingrediam̄ soli camerā tuā z̄ ibi reuelabo factū clare. **E**ūqz̄ factū esset vt̄ merlm̄ dixerat iussit remoueri lectuz̄ regiū z̄ soli ex̄ntes ī camera eleuauerūt lapidē vnū subtus quē erat testudo pua z̄ ī medio erat ignis. z̄ sup̄ ignē olla bulliens z̄ ī circuitu ignis septez̄ ī flatores cuz̄ follicibz̄ accēdentes ignē. **T**ūc merlm̄ q̄ndiu ista olla erit sup̄ ignē tād̄iu sine excecato ne nō poteris egredi citatez̄. s̄ si ollā amoueres n̄ amotis īflātibz̄ statiz̄ mortuz̄ esses. **E**ūqz̄ rex q̄rēt p̄ quē modū possz̄ fieri. r̄ndit merlm̄. **I**sti septe īsufflātes sunt. vij.

demonēs qui sunt h̄c positi ad p̄ sapiētuz̄ tuoz̄. **S**i ḡ occides vnuz̄ sapiētez̄ vn̄ īsufflatoz̄ recedit. **S**i vero oēs recedūt z̄ tunc remoue bis ollā z̄ eris curat̄. **E**t vt̄ agnoscas deceptōez̄ eoz̄ exeam̄ foras aliq̄ntulū z̄ statī ī foribz̄ pallacij affuit iuuenis q̄ vij. sapiētes q̄e bat p̄ m̄ptatōne cuiusdaz̄ somnij sibi dixit z̄ m̄ptatōez̄ somnij somnū tuū tale fuit. **V**idebat̄ tibi q̄ tu eras ī ripa fōtis. z̄ duz̄ aspicias claritatē fōtis intrasti eius aq̄. z̄ ibi ī q̄daz̄ foramie riuos aureos aspiciebas. ista ripa ē talis terra tua sita iux̄ tale fluiū ī q̄ est archa lapidea plena thezaurō. ī q̄ fodiēdo dū manū ī miseris cognosces maifeste somnij veritatē. **P**roba ḡ z̄ p̄ea vade ad sapientes z̄ videbis quid de somnio dicent z̄ statim referes regi z̄ mihi. qui cū inuenisset thezaurū z̄ somnium sapientibz̄ explicasset. z̄ illi cuz̄ m̄dacijs euasissent. facta relatione ad te gem̄ ait **M**erlm̄. **F**ac ergo quod tibi dixi. **C**um fuisset antiq̄or sapiens vocatus. secreta z̄ iterfectus. statim vnus sufflatoz̄ euasit. z̄ ideo omnes illi occidūtur. z̄ om̄s īsufflatores euauerūt. **E**t sic extincta igne z̄ olla deposita herodes ingredi z̄ egredi potuit ciuitatem absqz̄ p̄ditōne visus. **J**ō dico tibi **D**ipatoz̄ isti sapiētes excecauerūt te ne posses ingredi ad īterfectōnez̄ filij tui. **I**nēfice ḡ eos p̄io z̄ tūc clare vidbis q̄ iustū sit

filiū tuū conſuare ad vitā. **Tūc**
 impator. optime locuta es. z pmif-
 to deo z tibi vt inſecto filio etiā
 ipi cras occidentur. ſummo mane
 añ clarum diem impator ſurrexit
 filium carnifici tradidit. z ait vt
 non regredetur ppter verbū alic⁹
 quouſq; filius eēt interfect⁹. **Tan-**
 dem cū ducētur ad mortē. hoc vi-
 dens ſextus ſapiēs qui nōdus ſur-
 rexerat. aſcēdit equū z puenit ad
 eos extrahēs anulū de digito du-
 ctōri exercit⁹ dedit vt ofuarz iu-
 uenem quouſq; fuiſſ; cū impatorē
 locut⁹. **Qui** ad impatorē feſtin⁹
 curſens proſtrat⁹ coram eo coraz
 nobilitate roānoz icēpit clamaē
 tanq̄ furioſus dicēs. **Heu** cur ele-
 cta nō diſſoluūtur de tanto faci-
 noſe. q; innocens occiditur ppter
 vep. falſum vmi⁹ malicioſe mulie-
 ris non p̄bato factō nec ſuato or-
 dine iuris. **S; nunc** apte agnoſco
 q; tibi euemet ſicut militi iuueni
 diligenti vxorē ſuam. **Cūq;** impa-
 tor affectat⁹ ſcire factum. ait ſapi-
 ens. **Quo** loqui potero vt tam bo-
 nus diſcipulus ducat⁹ ad mortē.
Iube ergo euz reduci ad carcerē.
 z hodie differatur moꝝ eius. **Et**
 dicam tibi poſtea mirabile docu-
 mentū. **Completis** omnib⁹ ad vo-
 luntatē ſapiētis. **Sextus** ſapiens
 ſic ait. **In** terra mea erat quedaz
 ciuitas in qua p regem extitit or-
 dinatum vt omis vicari⁹ p totam
 noctem cuſtodirz inſectos p cu-
 riam. ne ab aliquo poſſent furari.

z ſi caſu aliquo ciuitatē ingrede-
 rent⁹ interſicerētur ſine dilatione
 aliqua. **In** illa ciuitate erat vnus
 iuuenis miles. qui cū pulcerrima
 iuuenula cōtraxerat. z tm̄ ſe mu-
 tuo diligebant. vt amor non poſſ;
 ymaginari. **Tandē** poſt annū mo-
 tuus eſt miles iuueis. z tātus do-
 loꝝ inuaſit vxorem q; poſita ſuper
 ſuū ſepulcrū non poterat remoue-
 ri p quacūq; neceſſitate ab aliq⁹.
Quō attēdentes amici domūculaz
 ei fecerunt ſupra ſepulcrū viri i q̄
 vxor viri otinue morabat⁹. z ei ab
 amicis miſtrabātur neceſſaria vi-
 te. **Cūq;** poſt menſem de nocte me-
 dia fuiſſ;. exorta tempeſtas maxi-
 ma. z vicari⁹ ville p̄dita ſua ſocie-
 tate. z grauitatez tante tempeſta-
 ris non poſſ; ferre. ingreſſus ciui-
 tatem nec tm̄ auſus eſt igredi do-
 mū ppriam. nec cuiuſcūq; alteri⁹.
 ſed vagādo hinc inde hitaculum
 hui⁹ mulieris ſtantis ſupra ſepul-
 crum viri finaliter eſt ingreſſus.
 z eam exhortans. z cōſolatōnez p-
 uocans a pulcritudine illi⁹ mulie-
 ris. z facunditate verborū mō mi-
 rabili eſt tracta in corde. z iō cūz
 hylaritate vultus incepit cum in-
 terrogare ſi vxorem hiet. **Tunc** vi-
 cari⁹. **Pr̄na** nō miles ſum ſed vica-
 rius illi⁹ ciuitatis. nec eſt mulier
 viuens cum qua libenti⁹ cōtrahere
 rem q; vobiscum. **Tūc** ipa. recede
 q; dies iam appropinquat z voca-
 cras pentes meos z ipone eis vt
 cras educant me de iſto hitacto

ad domum ipsam. et transacto alio
 quo tempe ero vxor tua. Eūq; vi-
 carius recessisset et venisset adcu-
 stodia; suspensorum reperit qd vñ
 erat mortuus in illo interuallo. de q
 rex plus volebat vt eius punitio
 mōstraret. **Q**ui subito est regres-
 sus ad dominam licentiam petijt
 fugiendi. Et timebat q loco fura-
 ti in patibulo ponētur. **T**ūc mter
 appoita ligones vt fodiēdo eum
 extrahem? vitum nouiter hic se-
 pultum. et ponam? in patibulo no-
 uiter furati. Dū extra fossa; fuissz
 ductus. ait vicarius. nihil facim?
 quia qui amotus est de patibulo
 vulnus maximum habebat in ca-
 pite. et quia iste non habet timeo
 vt fraus agnoscat. **Q**ui mulier.
Extrahē gladiū tuum et pcutē ca-
 put eius. et imprime simile vuln?
 in eo. **T**ūq; ille abhorret. illa ac-
 cepit gladium. et habita informa-
 tione de figura vulneris atrocissi-
 me caput viri percussit. et vnacum
 vicario ad patibulum portauit. et
 eum i furcis suspendit. **T**ūc vica-
 rius attendens ad eius maliciam
 dum fuisset eam abusus contra-
 here contempsit eum ea. ita dico
 tibi **I**mpator postqm filius tu?
 fuerit mortuus et tu solueris debi-
 tum mortis. hec pessima mulier
 cum alio contrahet. nec recorda-
 bitur de te sicut de cane. **T**ūc im-
 perator magna est dolositas mu-
 lieris. **T**ūc congregans impera-
 trix omnes principes et parentes

cum maximis lacrimis petijt licē-
 tiam fugiendi de terra ex quo no-
 lebat inimicos suos delere. **T**ūc
 impator. **P**romitto tibi absq; du-
 plicitate qd cras ante diem moria-
 tur filius me?. **E**t illa. **D**omine fre-
 quenter promisistis mihi talia. s;
 scio qd nihil facietis quousq; vo-
 cabis. acciderit illis quod accidit
 cuidam militi de terra mea de fi-
 lia sua. **F**uit quidam miles qui ha-
 bens filiam predilectam in sua iu-
 uentute eam corrigere contemne-
 bat. **T**andem hec impognata a q-
 dam scutifero. et miles ppter pau-
 pertatem quam habebat non au-
 debat se vindicare de eo filiā suā
 verberauit ad mortem. et curata
 dimisso patre fugit ad terram lō-
 ginā. **T**andem insequit? a patre et
 inuenitur in domo cuiusdam prin-
 cipis. **Q**uod filia attendēs acce-
 sit ad dominam terre et ad princi-
 pem in cui? hospicio morabatur.
 et dixit de suo patre qd erat ribal-
 dus. qui secutus eam fuerat per
 partes diuersas vt eam corrum-
 peret. **T**ūc miser pater capitur.
 et in patibulo suspendit. **T**ūc illa
 attendens patrem suum esse mor-
 tuum clam ad terram ipsam est
 reuersa in suis immundicijs per-
 seuerans. **S**ic erit de te **I**mp-
 rator si permittas filius tuum e-
 uadere ne cras occidatur omīno.
Et quia septimus sapiens intelle-
 xerat qd añ diē discipulus dēbat
 mori añ foras pallacij pnoctauit.

Et dum circa auroram iuueis du-
ceret ad mortem septimus sapiens
dato denario aureo carnifici ut
differret mortem sic locutus est im-
patori. **D**ominator nunc dies exul-
tationis est tibi et exponam me mor-
ti nisi dicam tibi tales bonos ru-
mores et ita letos quod in vita tua nun-
quam scites audisti. **H**oc non face-
rez nisi duo donaria concederes mihi.
Cum requisisset que essent donaria.
Andit sapiens. **P**rimus donum est
ut hodie non moriatur filius tuus. **S**e-
cundum donum est ut ab ista hora us-
que cras ad tale horam non loquaris.
nec videas uxorem tuam. **C**um hoc con-
cessisset et iuramento firmasset ait
sapiens. **D**omine mihi imperator vos habi-
tis filium sanctum prudentissimum et bo-
num et hunc deus probare voluit. **V**nde
si per istos vij. dies transactos locu-
tus fuisset statim mortuum cecidisset.
quod iam cras erunt transacti. expono
me morti et ponatis me statim in
carcere cum eo nisi cras loquatur me-
lius et sapientius quam aliquis homo vivens
intrim de patibulo iuuenis redu-
cit ad carcerem. **E**t cum transisset coram
patre suo pro gaudio flens et expe-
ctata benedictione. sapiens septimus
sic ait. **D**omine mihi in terra mea fuit quod-
dam burgenis huius filium de prima
uxore cui iudex nouerca ut pos-
set eum profunde furata fuit caphum
aureum quod iuueni ad custodiendum
fuerat traditum et posuit in fra-
mentum camere iuuenis. **P**er aliquos
dies nouerca viam excitat ad ser-
uandum cameram iuuenis. tunc propter
hoc tum propter alias malicias fere
impositas a nouerca submergitur
et de mandato patricide. **C**umque pen-
tes iuueis submersi habet sciuissent
interfecerunt nouercam pariteres no-
uerce interfecerunt burgensem et ita
filius et nouerca et patris mortui sunt.
Hic ergo tu interficis filium tuum. pariteres
interficiet imperatrice. **P**entes
imperatrice interficiet te. **F**uge ergo
sua promissus ne eam audias et eui-
tetur tot mala. tunc imperator equum
ascendens ad nemus distans pro ve-
natione accessit et quod in nocte non
est reuersus. imperatrix tristis dum
summo diluculo vellet ire ad eum
ut instaret pro morte iuuenis. **E**ustos
carceris clamare incepit quod filius
imperatoris rectissime loquebatur. **V**al-
dunt cursores ad imperatorem. et ille
festinanter venit et educto filio de
carcere filius prostratus coram eo
ait. **P**ater mihi indulgeat tibi deus
grauamina mihi facta iniuste. et
nunc postulo iudicium conuocato-
rum plamenti ut percipias quanta sit
iniquitas uxoris tue et quanta sit
innocentia mea. **T**unc pater voce
dulcissimam filii audiens deoscu-
lans et ruens super collum eius cum
fletu iussit eum indui imperialibus indu-
mentis et conuocato plamento. filium in pre-
sentia omnium retulit que sibi dixerat
sua nouerca. et ideo iusticiam postula-
bat. **E**ccontra illa negabat et asse-
rabat omnia esse vera que ipsa dixerat. que
dantur pugiles pro utraque parte.

Et cum circa auroram iuueis du-
ceret ad mortem septimus sapiens
dato denario aureo carnifici ut
differret mortem sic locutus est im-
patori. **D**ominator nunc dies exul-
tationis est tibi et exponam me mor-
ti nisi dicam tibi tales bonos ru-
mores et ita letos quod in vita tua nun-
quam scites audisti. **H**oc non face-
rez nisi duo donaria concederes mihi.
Cum requisisset que essent donaria.
Andit sapiens. **P**rimus donum est
ut hodie non moriatur filius tuus. **S**e-
cundum donum est ut ab ista hora us-
que cras ad tale horam non loquaris.
nec videas uxorem tuam. **C**um hoc con-
cessisset et iuramento firmasset ait
sapiens. **D**omine mihi imperator vos habi-
tis filium sanctum prudentissimum et bo-
num et hunc deus probare voluit. **V**nde
si per istos vij. dies transactos locu-
tus fuisset statim mortuum cecidisset.
quod iam cras erunt transacti. expono
me morti et ponatis me statim in
carcere cum eo nisi cras loquatur me-
lius et sapientius quam aliquis homo vivens
intrim de patibulo iuuenis redu-
cit ad carcerem. **E**t cum transisset coram
patre suo pro gaudio flens et expe-
ctata benedictione. sapiens septimus
sic ait. **D**omine mihi in terra mea fuit quod-
dam burgenis huius filium de prima
uxore cui iudex nouerca ut pos-
set eum profunde furata fuit caphum
aureum quod iuueni ad custodiendum
fuerat traditum et posuit in fra-
mentum camere iuuenis. **P**er aliquos
dies nouerca viam excitat ad ser-
uandum cameram iuuenis. tunc propter
hoc tum propter alias malicias fere
impositas a nouerca submergitur
et de mandato patricide. **C**umque pen-
tes iuueis submersi habet sciuissent
interfecerunt nouercam pariteres no-
uerce interfecerunt burgensem et ita
filius et nouerca et patris mortui sunt.
Hic ergo tu interficis filium tuum. pariteres
interficiet imperatrice. **P**entes
imperatrice interficiet te. **F**uge ergo
sua promissus ne eam audias et eui-
tetur tot mala. tunc imperator equum
ascendens ad nemus distans pro ve-
natione accessit et quod in nocte non
est reuersus. imperatrix tristis dum
summo diluculo vellet ire ad eum
ut instaret pro morte iuuenis. **E**ustos
carceris clamare incepit quod filius
imperatoris rectissime loquebatur. **V**al-
dunt cursores ad imperatorem. et ille
festinanter venit et educto filio de
carcere filius prostratus coram eo
ait. **P**ater mihi indulgeat tibi deus
grauamina mihi facta iniuste. et
nunc postulo iudicium conuocato-
rum plamenti ut percipias quanta sit
iniquitas uxoris tue et quanta sit
innocentia mea. **T**unc pater voce
dulcissimam filii audiens deoscu-
lans et ruens super collum eius cum
fletu iussit eum indui imperialibus indu-
mentis et conuocato plamento. filium in pre-
sentia omnium retulit que sibi dixerat
sua nouerca. et ideo iusticiam postula-
bat. **E**ccontra illa negabat et asse-
rabat omnia esse vera que ipsa dixerat. que
dantur pugiles pro utraque parte.

Femina

Et quia pugil impatris p pugi-
lem filij fuerat deuictus. ipa cap-
ta cū duceretur ad ignem ofessa
est plenariam veritatem de impo-
sitione fta. z ait. **N**ūc veritatē ex-
piar somnij mei. **V**idebat' ei mihi
q' serpēs egrediebatur de ore meo
z septem aues inseq̄retur spentē
Eunq; cū adiutorio aquile cepis-
sent serpentem. z reduxissent euz
ad me. vna cū eo ardebā in igne.
Hic serpens est ffitas mea. **S**ep-
tem aut aues sunt septem sapien-
tes. aquila fili' tuus qui denuda-
uerat ffitatem meā. Tandem euz
combusta fuerat. z redissent cum
magno gaudio dū pabantur ciba-
ria vt aliquā pulcrā narratōnē
pponar. **T**ūc filius in hūc modum
pferre icēpit. **D**i vnus miles fuit
z dñs vnus castri. qui filium ha-
buit tante subtilitatis vt voces a-
uū sic intelligēt vt voces huma-
nas. **E**t q' castrum p̄is erat insu-
la maris. **D**um quadā die omnes
irent ad castrum z aues mte cā-
tantes seq̄rentur nauem. dixit p̄i
filio z vxori. q' mirabilis v̄tus eēt
intelligē istas aues. **E**ui fili'. **E**go
optime quid dicūt intelligo. **E**ui
p̄i. **P**bscero expone z reuela. **T**ūc
filius r̄ndit. **D**icūt q' vos veietis
cū domina m̄e mea ad cātā pau-
ptatem q' panem non habebitis
ad omedēdum. **E**t ego veniam ad
tam nobilem statuz. vt p lotionē
manuū detis mihi aquam. **T**ūc p̄i
indignatus eum proiecit in mari

et inuento postea de naufragio a
nautis de sardina est eleuatus a
mari. z tandem venditus cuidaz
militi de cicilia. **D**i vero ppter sce-
lus z proiectōnem iuuenis a suis
homibus est exhēdatus a castro.
z euz vxore apud ciciliaz est exilio
relegatus. **T**ūc tres corui seq̄ban-
tur regem cicilie quo ibat. z quia
p quinq; annos tenuerāt hoc. nec
de die nec de nocte dabāt ei req̄-
em. **F**ecit p̄comzari rex vt q̄cun-
q; veraciter exponeret sibi p̄sagi-
um coruoz z causam sequele. ip̄e
daret sibi filiam suā cū medietate
regni sui. **T**ūc iuuenis h' audis-
ens accessit ad militem dñm suū
rogando vt p̄sentaret eum regi.
Et q' ip̄e sciebat significatōnem
coruoz. **T**unc miles gauisus p̄sen-
tauit eum regi supplicādo iuuei.
vt hito bono et medietate regni
non esset imemor sui. tandem rex
requirit causam iuuenis vero re-
quirit cōfirmatōnem p̄missi. q' fa-
cta iuueis sic ait. **H**ic sūt duo cor-
ui z vna corua. vn' antiquus. z al-
ter iuuenis. vn' antiquus lasciujs
vacans coruam hanc dimisit cum
qua diu cohabitauerat. z coniun-
xit se iunioribus. **I**ste coruus iu-
uenis hāc derelictā ab alio i suaz
recepit ac nutriuit z protexit vs-
q; nunc. z quia antiquior coruus
dimissus est a iuniorib'. nūc vult
recuperare istam quam gratis et
absq; culpa dimisit. eo q' non po-
test inuenire aliam coruā iuniorē.

z nicitur auferre ab isto qz sic eaz
 ptegit. Et qz iste iunior modo non
 vult eā dimitte. sequuntur te. z re-
 quirūt iudiciū cui? debz esse. tūc
 rex hito cōsilio. z ouocatis coruis
 ad p̄sentiam suā dedit sniaz vt iu-
 nioris corui essz corua nō ariqoris
 Tūc antiquus solus recessit z iu-
 uenis cū corua sititer. Tūc iuueni
 datur filia regis. z militem dñm
 miorē in suo hospicō ostendit. tā-
 dem sic sublimatus est ad tm̄ ho-
 norē dū quodam mane eq̄taret p̄
 messianam vidit p̄em z m̄em se-
 dere ad portā cuiusdam hospicij
 in vilissimo hitu. z non agnit? ab
 eis. S; ip̄e eos agnoscens descen-
 dit z misit p̄ cibarijs vt in domo
 eaz prandēt. qui portātes aquaz
 ad ablutōnē manuz. z accepisset
 a p̄e z m̄e aquaz. Dum sedissent
 ad mensaz. ait iuuenis p̄i. qua pe-
 na dign? est p̄i qui talem filiū h̄
 cut ego sum interficit. Cui p̄i. Nō
 possent satis multiplicari pene o-
 tra enormitatē tanti p̄i. Cui iu-
 uenis vos estis ille qui proiecistis
 me in mari p̄pter declaratōnē vo-
 cum auū. z ideo non reddam vo-
 bis malū pro malo. qz a deo ordi-
 nata sunt illa. Ita dico p̄i. Si mē
 fecisses me malū tibi p̄curasses. S;
 deus me custodinit a tanto malo

De fide.

Fides multas p̄fectōnes i-
 ducit in nobis. Primo ē

veritatis oformatiua. Legitur i le-
 gēda lūbardica. qd dū quidā Ep̄s
 missam celebraret vidit tres gut-
 tas clarissimas equalis magitudi-
 nis sup altare emissas. q̄ simul de-
 fluētes in vnam gēnam sunt vni-
 te q̄ cū in medio crucis posita sta-
 tim ceteri lapides corruerūt. tūc
 Ep̄s cōfirmatus est ad credēdum
 vnitatem in essēcia. z trinitatem
 in p̄sonis. **H**ecō est fortitudi-
 nis donatiua. Legit? in gestis Co-
 mitis montis fortis. qd dū ip̄e pu-
 gnans p̄ fide sol? i vno castro so-
 lus fuisset obsessus cū paucis. die
 quadā exiens ad oflicū vidit cō-
 tra se multitudinē hostiū ifinitaz
 Eūqz rogaz deum p̄ adiutorio. af-
 fuit ei domicella pulcherrima mis-
 tens multa iacula contra hostes
 Qui dū deuicti fuissent. z fuissz in-
 terrogata q̄ essz. r̄ndit. Ego sum fi-
 des vera. Item ad idem. Qui-
 dam rex voluit edificare turrim
 fortissimā. z dum p̄iecissz fundamē-
 tum. z turris statim incipet cadē
 cōsiliū recepit a quodam sapiē-
 te. qd nunq̄ firmū fundamētuz pos-
 set facere. nec turris possz fortitu-
 dinē h̄ie. nisi puer virgo z inocēs
 subtus fūdamentuz ponētur. Qd
 cū fuissz factum. z turris fuissz cō-
 pleta. tāte fuit fortitudis vt nec
 machine ei nocerent. Iste dñs est
 spūs sanctus. turris fides. locus za-
 bulosus est mūdus in quo p̄fecte
 radicari non potuit quousqz si fi-
 lius in fundamētum fuit proiect?